

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Hemelvaart

.....en keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap

Lucas 24:52b

Op hemelvaartsdag zouden wij verwachten een in rouw gedompelde kerk, die haar nood uitschreit om het heengaan van Jezus. Nietwaar: scheiden betekent toch een weinig sterven? Scheiden betekent toch ook lijden? Welnu, dan moest het scheiden van Jezus, Dien ze toch geen ogenblik konden missen, bij de discipelen toch wel diep inslaan?

Maar toch: de jongeren kennen geen zweem van verdriet. Integendeel: zij zijn boordevol blijdschap. Hun stralende gezichten zeggen het, dat zij vandaag hun feest hadden.

Hemelvaart betekent feest voor de Heere Jezus. Dat allereerst! Het is Zijn overwinningfeest, Zijn kroningsfeest. Hij had de heerlijkheid, die Hij bij de Vader had, eer de wereld was, afgelegd. Hij had de gestalte van een dienstknecht aangenomen om hier op aarde te lijden en te strijden. En het is een ontzaglijke strijd geweest tegen satan en alle machten der duisternis. Maar als de Held, bij Wien God hulp heeft besteld, is Hij in die strijd niet bezweken. Integendeel! Hij heeft heerlijk overwonnen. Dat bleek al op Golgotha: Het is volbracht! Toen het scheen, dat alles verloren was, was alles gewonnen. Dat bleek op de Paasmorgen, toen Hij opstond uit het graf. En het wordt opnieuw bevestigd bij Zijn hemelvaart. Als Overwinnaar in een strijd, zoals nog nooit gestreden was, ontvangt Hij nu de eerkroon. Hij mag de ereplaats innemen aan de rechterhand van Zijn Vader: gekroond met eer en heerlijkheid! Hem wordt gegeven alle macht in hemel en op

aarde. En dat alles ten nutte, ten goede van Zijn strijdend volk op aarde. "Dat Hij ons ten goede daar is", zo belijden we het in Zondag 18 van onze Catechismus.

Welnu, dat hebben de discipelen verstaan. Ze hebben de betekenis van de hemelvaart van hun Meester verstaan. En daarom keren ze weder naar Jeruzalem met grote blijdschap.

O zeker: hemelvaart betekent feest voor Christus. En zou Zijn kerk het Hem niet hartelijk gunnen. Ja toch?

Maar hemelvaart betekent ook feest voor de jongeren, voor de kerk in het strijdperk van dit leven. Want het heengaan van Jezus bracht geen scheiding, het schiep geen afstand. Integendeel! Heel de houding van Jezus en elke onderdeel van Zijn hemelvaart is erop gericht om te troosten en te sterken. Uit alles blijkt dat Jezus met Zijn ganse hart verbonden blijft aan Zijn kerk op aarde. Zie maar, hoe Hij Zijn doorboorde handen opheft om te zegenen. Met die zegenende armen omspant Hij heel de kerk over heel de wereld, en in Zijn zegen geeft Hij alles aan de Zijnen wat Hij te geven heeft: gerechtigheid, vrede, liefde, leven, zaligheid. Straks zendt Hij vanuit de hemel der heerlijkheid Zijn Geest, Die Hij als zaligmakende Geest heeft verworven, en Die de band tussen Hem en de Zijnen zal leggen en onderhouden. Die Geest, waarvan Jezus gezegd heeft: "Hij zal het uit het Mijne nemen en zal het u verkondigen; Hij zal Mij verheerlijken!" En vlak voor Zijn hemelvaart had de Meester Zijn discipelen het nog uitdrukkelijk bevolen dat zij van Jeruzalem niet zouden scheiden, maar dat zij zouden verwachten de belofte des Vaders, die ze van Hem

gehoord hadden. Want Johannes doopte wel met water, maar zij zullen met de Heilige Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen. Met andere woorden: nu zal het Pinksteren worden!

Christus, het verheerlijkte Hoofd, in de hemel. De door Hem gekochte en van eeuwigheid geliefde bruidskerk op aarde. Maar het Hoofd in de hemel en Zijn kerk hier beneden zijn verbonden door de Geest, Die in Christus als het Hoofd en in de Zijnen als Zijn lidmaten woont.

De discipelen keerden weder van de hemelvaartsberg naar Jeruzalem met grote blijdschap.

Met grote blijdschap. Ze weten zich veilig en geborgen onder Jezus' zegenende handen, die eens doorboord werden. En ze zien verlangend uit naar de komst van de Trooster, Die hen in al de waarheid zal leiden. En zij waren allen tijd in de tempel, lovende en dankende God.

Lezers, we gevoelen het toch, dat de ten hemel gevaren Christus voor de discipelen alles betekende. Zonder Hem zouden zij de ongelukkigste van alle mensen zijn. Maar ondanks alle gebrek en onkunde, die er nog in hun hart was, wisten ze zich de gelukkigste van alle mensen. Vanwege die zegenende handen en de belofte van de Trooster.

Verstaan we het met ons hart: zonder Christus zo diep ongelukkig? Met Christus, onder Zijn zegenende handen zo eindeloos gelukkig! En zij keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap. En zij waren allen tijd in de tempel, lovende en dankende God. Amen!

ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

In de afgelopen periode ontvingen we f 202,50 aan giften en konden 2 nieu-

we abonnees worden ingeboekt. Onze hartelijke dank hiervoor.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

Met ontroering hebben we kennis genomen van het overlijden van ds. H.E. Sterk op de leeftijd van bijna 35 jaar. Opnieuw is er een roepstem uitgegaan in de kerken. In een ernstige toespraak tot de gemeente van Bunschoten heeft ds. Sterk, nog niet zo lang geleden, gevraagd wat de gemeente van Bunschoten heeft gedaan met al datgene wat tot dan toe had plaatsgevonden. Dit geldt ook van de kerken. Wat doen we als kerken met al die roepstemmen die uitgaan? In deze toespraak tot de gemeente heeft ds. Sterk er ook van gesproken dat hij mocht schuilen bij de Heere. Wie dat mag doen, zal daar niet beschaamd mee uitkomen. Dan geldt dat het gebrekkige dienen op deze aarde voorbij is en dat het volmaakte dienen nu gekomen is. De Heere

gedenke en sterke bijzonder zijn vrouw en vier jonge kinderen alsook de verdere familie. Hij gedenke ook de gemeente van Bunschoten.

In het vorige nummer zijn de samenvattingen van de toespraken gehouden op de ontmoetingsdag te Sliedrecht-C. geplaatst, voor zover die toen in mijn bezit waren. Ondermeer vanwege drukke ambtelijke werkzaamheden is het resterende deel van de toespraken

nog niet in mijn bezig gekomen. Dat deel hoop ik in het volgende nummer van Bewaar het Pand te kunnen plaatsen.

Nu we dit schrijven liggen Hemelvaartsdag en de beide Pinksterdagen voor ons. De Heere geve rijk gezegende dagen tot eer van Zijn Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

AvH.

Nederlandse Geloofsbelijdenis (51)

Van de orde der Kerk

Het laatste artikel over de Kerk des Heeren is aan de orde, artikel 32. We hebben al opgemerkt, dat onze belijdenis hier breed aandacht aan besteedt. Zo wordt nu nog aan het eind gehandeld "van de orde en discipline of tucht der Kerk". Het lijkt me daarbij goed op de beide aspecten orde en tucht afzonderlijk te letten.

Uiteraard zijn orde en tucht aan elkaar verbonden. De tucht behoort tot de zaken, die noodzakelijk zijn om de goede orde in de gemeente te onderhouden. Als zodanig heeft ook de tucht een plaats gekregen in het eerste artikel van de onder ons geldende Kerkorde. Niettemin neemt de tucht ook weer een eigen plaats in, hetgeen een afzonderlijke behandeling rechtvaardigt. 't Gaat dus ditmaal over de orde van de Kerk. Het is bepaald geen geliefde zaak! We kunnen denken aan de kerkorde, waarin de orde der Kerk in allerlei artikelen en bepalingen is uitgewerkt. Velen worden al met afkeer vervuld, als ze eraan denken dat er zo iets bestaat. De wijze, waarop de orde in de kerk gezocht werd én wordt, werkte én werkt daaraan mee. Liefdeloos hanteren van allerlei kerkelijke bepalingen is een kwaad, dat alle eeuwen door gebeurd is. We kunnen denken aan het optreden van kerkelijke personen in de tijd van de Reformatie, van kerkelijke besturen in de tijd van de Afscheiding. Het is ook niet vreemd geweest in het kerkelijk leven van hen, die de naam Gereformeerd wilden dragen.

Diep zit ook bij meerderen de gedachte: bij de orde in de Kerk gaat het om een enkel zakelijk gegeven. Er moet nu eenmaal orde in de kerk zijn om het kerkelijk leven te laten voortgaan. De band tussen wat de Kerk wezenlijk is en de orde wordt niet meer gezien en erkend. Het gaat meer om de orde "in" de kerk als om de orde "van" de Kerk. Ook hier moeten we zeggen, dat

een enkel formeel hanteren van kerkelijke besluiten en bepalingen bevoordeeld is voor die gedachte.

Artikel 32 belijdt de noodzaak van de orde der Kerk. Het moet echter weer opvallen, hoe echt geestelijk die belijdenis wordt uitgewerkt. De orde van de Kerk is gericht op de vrede van de Kerk. Wat er staat aan het eind "hetgeen dienstig is om eendracht en enigheid te voeden en te bewaren" geeft dat duidelijk weer. Zo mogen we ook naderen tot dit artikel: "Intussen geloven wij, hoewel het nuttig en goed is, dat die Regeerders der Kerk zijn, onder zich zekere ordinantie instellen en bevestigen tot onderhouding van het lichaam der Kerk, dat zij zich wel moeten wachten af te wijken van hetgeen ons Christus, onze enige Meester, geordineerd heeft. En daarom verwerpen wij alle menselijke vonden, en alle wetten, die men zou willen invoeren, om God te dienen, en door deze de consciëntien te binden en te dwingen, in wat manier het zou mogen zijn. Zo nemen wij dan alleen aan, hetgeen dienstig is om eendrachtigheid en enigheid te voeden en te bewaren en alles te onderhouden, in de gehoorzaamheid Gods".

Orde en vrede

De orde der Kerk is gericht op de vrede. Gods Woords laat ons dat zo duidelijk zien. We kunnen hier wijzen op Handelingen 15, de vergadering te Jeruzalem. We weten van de achtergrond. Er was onenigheid gekomen in de gemeente van Antiochië. Paulus en Barnabas werden uitgezonden naar de apostelen en ouderlingen in Jeruzalem. Daar werden besluiten genomen, verordeningen, die ten goede waren van de gemeente te Antiochië en van anderen. Die besluiten werden doorgegeven door Judas en Silas, die met Paulus en Barnabas terugreisden: "Want het heeft de Heilige Geest en ons goed gedacht, ulieden geen meer-

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Bruijgomstraat 2, 4251 EP Werken-dam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

dere last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen: namelijk, dat gij u onthoudt van hetgeen de afgoden geofferd is, en van het bloed, en van het verstikte, en van hoerij; van welke dingen, indien gij uzelf wacht, zo zult gij weldoen. Vaart wel". We lezen dan ook, als de brief met de besluiten aan de gemeente van Antiochië is overgebracht, dat het tot het welzijn is: "En zij, die gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting".

Het blijkt ook in 1 Korinthe 14. Daar staat de veel aangehaalde tekst, die in verband met de orde der Kerk spreekt: "Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden" (1 Korinthe 14:40). Het is daarbij opmerkelijk, dat deze opwekking in dit hoofdstuk voorafgegaan wordt door vers 33: "want God is geen God van verwarring, maar van vrede, gelijk in al de Gemeenten der heiligen". Wij maken daar vaak van: God is geen God van wanorde maar van orde. Uiteraard is dat waar, maar het staat er niet. God is een God van vrede! In het onderhouden van de orde heeft God de vrede op het oog in de Gemeenten.

Door die gerichtheid is de orde der Kerk ook bepaald. Het is niet de orde van de "politie-staat". Daar worden de onderdanen in bedwang gehouden door allerlei wetten en maatregelen, die de gewetens onderdrukken. Daar is het er niet om te doen dat de burgers in welzijn en eendracht leven. Het is genoeg dat ze "er onder blijven". Het gaat in de Kerk des Heeren om de doorwerking en de zegen van Gods Wóórd. Dat kan niet zonder orde. Het gaat dan om een orde, die er is vanwege de macht en het gezag van Gods Woord. Niet dwangmatig maar wel roepend tot gehoorzaamheid.

Op zulk een manier...

Deze woorden zijn ontleend aan het bevestigingsformulier voor de predikanten. Daarin worden de dienaren des Woords ook verwezen naar de roeping om de orde der Kerk te bewaren: "Ten laatste is ook het werk van de dienaren des Woords, de gemeente Gods in goede tucht en orde te houden, en te regeren op zulk een manier, als de Heere geordineerd heeft". Zonder meer wordt het bewaren van de orde der Kerk verbonden aan het bevel van de Koning der Kerk. Er is maar één manier om recht de Kerk in orde te houden: "dat de dienaars zich er op toeleggen om voor Christus Zijn gezag te bewaren, dat niet anders

ongeschonden kan blijven, dan wanneer Hem gelaten wordt, wat Hij van de Vader ontvangen heeft namelijk, dat Hij de enige Meester der Kerk zij" (Calvijn, Institutie hoofdstuk 8).

Christus is de Koning en de Wetgever van de Kerk. Treffend is in dit verband de titel "Meester". We moeten hier denken aan Mattheüs 23:10: "Noch zult gij meesters genoemd worden; want een is uw Meester nml Christus". Hij is de Onderwijzer der Kerk. Hij onderwijst ook in de ordeningen, die voor de Kerk gelden.

Zo kunnen we artikel 32, het begin, lezen. 't Lijkt wel alsof de belijdenis hier een zekere gereserveerdheid betoont tegenover de orde der Kerk. De zin: "hoewel het nuttig en goed is, dat de Regeerders zich zekere ordinantie instellen.. dat zij nochtans zich wel moeten wachten, af te wijken van hetgeen Christus.. geordineerd heeft..". Wie dit echter goed leest merkt hier geen reserve op ten aanzien van de noodzakelijkheid van de orde, maar van de wijze, waarop deze orde wordt vastgesteld. Hier wordt eigenlijk positief gezegd: de enige Meester bepaalt dat er orde zal zijn en hoe! Naar dat beginsel heeft de Kerk alles te regelen. De enige Meester heeft het te zeggen. Dat betekent dat er naar Gods Woord geluisterd moet worden, waarin Zijn stem doorklinkt. Hier geldt het: "Hoor Hem". Zo hebben de apostelen geluisterd naar Zijn Woord. Zo moeten vandaag ook de "regeerders van de Kerk" zich laten leiden door Zijn Woord.

Geen volledige uitwerking

Gods Woord bevat geen volledig uitgewerkte orde voor de Kerk. Wij kennen onze kerkorde. De kerken uit de Reformatie stonden huiverig tegenover een al te veel uitgewerkte orde. De vrees voor de eigenwillige verordeningen van de Roomse Kerk, waarin niet allereerst gevraagd werd naar het woord van de enige Meester, sprak daarin zeker mee. We horen dit doorklinken in artikel. Niettemin heeft dat niet betekend dat de kerken der Reformatie voorbijgingen aan de noodzakelijke ordening naar Gods eigen getuigenis. Het kerkelijk leven moest geregeld worden. Zo hield het convent van Wezel (1568) er zich mee bezig en gaf al regels. Eerst later op de synode van Middelburg (1581) werd er een aparte uitgave verzorgd van deze regels. Van toen af werd de naam "Kerkenordening" gebruikt. Het blijft van belang dat de zaken, die

naar Gods Woord vereist zijn om in orde te leven in de kerkorde vervat zijn. Zij zijn onmisbaar "tot onderhouding van het lichaam der Kerk". Het zijn afspraken, waaraan de kerken zich hebben te houden. Anders worden we overgegeven aan de ordeloosheid. Echter blijft daarbij het beslissende dat de bepalingen overeenkomen met het Woord Gods. Daarom moet er nooit naar gestaan worden, dat in de Kerk alles precies geregeld zal worden tot in het kleinste toe. De gerichtheid op de wezenlijk opbouw van Gods Kerk, de ware vrede der Kerk, wordt zo uit het oog verloren.

Geen menselijke vonden

Het is te verstaan, dat in het artikel over de orde der Kerk uit de tijd der Reformatie de Roomse praktijk veroordeeld werd. Al te veel was het stelsel van Rome een juk voor onze vaders geweest. Rome trachtte de orde in de kerk te handhaven door een uitgebreid wetboek van allerlei geboden en verboden. Ons artikel spreekt van "menselijke vonden en alle wetten die men zou willen invoeren om God te dienen". We kunnen hier wijzen op de eigenwillige inzettingen over het vasten, de biecht, het verbod om te trouwen voor de priesters, enz. In dit gedeelte klinkt het door hoe onze belijdenis zich stelt tegenover het krachteloos maken van Gods gebod door de menselijke inzettingen. Het nakomen van de eigen geboden had in de regel ook meer waarde dan het luisteren naar Gods eigen Woord. Het in wezen ongeestelijk karakter van die gehoorzaamheid heeft met name Calvijn wel bijzonder aan de kaak gesteld. We halen hier maar één klacht aan: "Zij eisen het onderhouden van Gods gebod slechts koel en als terloops en het nauwgezet opvolgen van hun geboden zo stipt en dringend, alsof de ganse kracht der godzaligheid daarin gelegen is".

Apart wordt hier nog gewezen op het binden der gewetens door zo'n systeem van inzettingen. Rome ziet in het vervullen daarvan de merg van de godsdienst. Het overtreden daarvan is een gruwelijk misdrijf en het vervullen daarvan de godzaligheid. Het is voor velen een ondragelijke last. De ware vrijheid die God dient uit kracht van Christus' verdienste en door de Heilige Geest, wordt er in gemist. Het is ook lijnrecht tegen het belijden en beleven van de genade Gods in Christus. Het Roomse systeem bevordert de eigengerechtigde godsdienst.

Daarom verwerpt onze belijdenis het zoeken van een orde, die aan het Woord van de enige Meester voorbij gaat. Hij heeft Zijn Woord niet gegeven om daarmee gewetens te belasten. Zijn Woord is tot ontdekking van

zondaarsharten om de ware vrede te zoeken in Christus alleen. Het is een rijke zegen, dat de orde der Kerk daartoe dienstbaar mag zijn!

D. Slagboom.

Verontrustende ontwikkelingen (12)

De oplettende lezer zal zeker gezien hebben dat er in het vorige artikeltje een fout is geslopen. Het eerste kopje "Bezerende Schriftuitleg verboden" was juist. Het tweede moet echter luiden: "Bezerende Schriftuitleg geboden." Het derde kopje "Bezerende Schriftuitleg gestraft" en het vierde "Bezerende Schriftuitleg gezegend" waren juist.

De zaak waar wij de vorige maal over schreven heeft nog een vervolg gekregen. Maar niet het vervolg wat wij graag hadden gezien. Wel een vervolg waar wij voor gevreesd hebben en wat nu werkelijkheid is geworden.

Lauwe reactie

We schreven de vorige keer dat ongeveer vijfhonderd predikanten en hun partners applaudisseerden toen minister Dales haar opvattingen aangaande het discrimineren van homoseksuelen naar voren bracht. De minister heeft gesteld dat een orthodox-bijbelse visie op homosexualiteit niet langer kan. Het applaus van de aanwezigen kunnen wij alleen maar uitleggen als een hartelijke instemming met datgene wat de minister naar voren heeft gebracht. Gelukkig blijken toch niet alle leden van de predikantenbond het hiermee eens te zijn. Een tiental leden van de Bond van Nederlandse Predikanten heeft het bestuur van de Bond dringend opgeroepen openlijk en ondubbelzinnig afstand te nemen van de woorden van minister Dales, maar vooral ook van de reactie van de aanwezigen daarop. De indruk bestaat dat er nog meer leden van de Bond verontrust zijn over de gang van zaken tijdens de jubileumbijeenkomst dan het tiental dat heeft gereageerd. Deze reactie was dringend nodig. De vrijheid voor christenen en christelijke organisaties om een beleid voor te staan en uit te voeren dat in alles is gebaseerd op datgene wat Gods Woord ons zegt zal bij toepassing van de Wet Gelijke Behandeling niet meer mogelijk zijn. De vrees bestaat dat uiteindelijk ook de vrijheid van de uitleg van de Heilige Schrift binnen de kerk zal worden aangetast. Zien wij al

een schaduw van vervolging opkomen? Predikanten die een vlammend protest hadden moeten laten horen, applaudisseerden in de richting van de overheid. Wat moet de overheid hier niet voor een indruk van krijgen? Is het ondenkbaar dat de overheid dit uitlegt als goedkeuring van haar beleidsvoornemens op dit gebied? Wordt niet de indruk gewekt dat de overgrote meerderheid van de kerken het eens is met de uitlatingen van de minister? De mens dreigt zelf uit te gaan maken wat het Woord al of niet mag zeggen. We mogen wel zeggen dat de vrijheid van godsdienst in het geding is.

Is er nu alsnog een scherp en duidelijk protest van het bestuur van de Predikantenbond in de richting van de overheid gekomen? Helaas niet. Het zou verheugend geweest zijn als de Predikantenbond duidelijk had gesproken. Al was het dan laat, dan had de overheid toch duidelijk geweten dat niet de meerderheid van de kerken zonder meer achter de uitspraken van de minister staat. Er is een lauwe reactie van de zijde van de Predikantenbond gekomen. Men ziet zich niet geroepen om censuur uit te oefenen over collega-predikanten. Men ziet ook geen aanleiding om eerder samen te komen dan de gewone vastgestelde datum in juni om zich over deze zaak te beraden.

Geringe moeite

De lauweheid van het bestuur van de Predikantenbond kan weleens typerend zijn voor het merendeel van de kerkmensen. Zij nemen hooguit kennis van bepaalde ontwikkelingen, maar reageren niet zoals wel zou moeten. U hebt in de krant kunnen lezen dat de handtekeningenactie tegen de Wet Gelijke Behandeling met een maand is verlengd. Nu we dit schrijven zijn er 108.000 handtekeningen binnengekomen. Er is al weleens een groter aantal handtekeningen verzameld. Dit was toen er een godslasterlijke film over het leven van Jezus zou worden uitgezonden. De toenmalige actie resulteerde in 270.000 handteke-

ningen. Dat moet nu ook minstens haalbaar zijn. Het is een geringe moeite om een handtekening te zetten. Hoe komt het dan dat er niet al veel meer handtekeningen binnen zijn? Daar zijn wellicht meerdere oorzaken voor aan te wijzen. Het zal een factor zijn dat er tegelijkertijd een handtekeningenactie wordt gevoerd tegen de wijziging van de wet op de lijkbezorging, waardoor euthanasie vergemakkelijkt zou worden. Er zijn er wellicht die deze twee acties door elkaar halen. Er kan ook vrees zijn voor onheilighet activisme. Maar zou het nu werkelijk verkeerd zijn om een handtekening te zetten? Moeten we niet doen wat onze hand vindt om te doen? We hopen van harte dat het aantal handtekeningen nog beduidend mag toenemen opdat de overheid wete dat een groot deel van de bevolking ernstig verontrust is over de voorgestelde wetgeving.

Gedurig gebed

Bovenal is noodzakelijk dat er een gedurig gebed zou mogen opstijgen tot den Heere. Dat kan een mens zelf niet maken. Moge de Heere nog gebed geven voor deze zaak. Zou ten deze ook niet gelden: Bidt zonder ophouden? De Heere binde de zaak van land en volk op het hart. Hij drijve uit in de binnenkamer om de nood van land en volk Hem voor te leggen. Het gebed van Daniël worde gekend: "Och, Heere, Gij grote en verschrikkelijke God, Die het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben en Zijn geboden houden; Wij hebben gezondigd, en hebben onrecht gedaan, en goddelooslijk gehandeld en gerebelleerd, met af te wijken van Uwe geboden en van Uw rechten. En wij hebben niet gehoord naar Uw dienstknechten, de profeten, die in Uw Naam spraken tot onze koningen, onze vorsten en onze vaders, en tot al het volk des lands." Daniël mocht het ook beleven dat er geen rechten waren aan zijn zijde of aan de zijde van het volk. Want hij spreekt het uit in zijn gebed: "Want wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uw barmhertigheden, die groot zijn." Ook als het gaat over land en volk van Nederland zijn er geen rechten. Wel ligt er een grote schuld. Zeker als we nagaan hoe rijk de Heere in het verleden in ons land en onder ons volk heeft gewerkt. We mogen ons wel afvragen waar de gebedsgestalte van Daniël gevonden wordt in ons vaderland. Leven velen

niet al te lauw aan de verontrustende ontwikkelingen voorbij? Is het bij anderen niet alleen lippentaal, terwijl verbrokenheid van hart en verslagenheid van geest wordt gemist? De Heere werke wonderen in onze tijd. Hij schenke schuldbeleving voor het eerst of opnieuw. Hij brenge in de bin-

nenkamer op de knieën. Hij geve een wending in de gang van zaken in ons vaderland, die zeer verontrustend is. De Heere geve een terugkeer tot Zijn Woord en Getuigenis tot eer van Zijn Naam.

Ds. A. van Heteren.

De Gezonde Gelovige (10)

De vierde daad van Christus' macht in het verlossen en zaligmaken van zondaren is het werk des geloofs

De zondaar, die de Heere heeft verootmoedigd is even onmachtig om te geloven als dat hij was om zich te verootmoedigen, schrijft Th. Shepard.

Nu het werk der verootmoediging haar doel bereikt kan Christus Zich niet langer inhouden Zich aan zulk een ziel te openbaren.

De natuur van het zaligmakende geloof wordt door Shepard als volgt omschreven: "Het geloof is dat genadige werk des Geestes, waardoor een verootmoedigd zondaar Christus aanneemt, of waardoor de ganse ziel uit zichzelf, op Christus stem uitgaat in Zijn Woord, uitgaat naar Christus, om Christus en al Zijn weldaden."

Het geloof is een vervulling der krachtdadige roeping, beginnende met Gods roeping, en eindigende met deze te beantwoorden, volgende dezelfde roeping. Dat nu iemand Christus aanneemt en tot Hem komt, eer hij geroepen wordt, is vermetelheid; Hem af te slaan wanneer Hij roept is wederspannigheid; te komen en aan te nemen als men geroepen is, is eigenlijk en in de rechte zin het geloof hetwelk de Schrift de gehoorzaamheid des geloofs noemt, Rom. 1:5.

Het aannemen van Christus, of komen tot Hem, is in wezen hetzelfde, hoewel de woorden verschillen. Geloven, komen, Christus te ontvangen, op de Heere zich te wentelen, Hem te vertrouwen en aan te hangen is in de Schrift één en dezelfde zaak.

Vervolgens gaat Shepard ertoe over een beschrijving te geven van dit zaligmakende geloof in vijf punten:

1. *De werkende oorzaak* van dit geloof; het is een werk des Geestes.
2. *Het onderwerp, of de stof*, waar het zijn zetel heeft, namelijk de ziel van een ootmoedig zondaar.
3. *De vorm of daad*, namelijk het komen van de ganse ziel tot Christus.

4. *Het einde daarvan*: Christus en al Zijn weldaden.

5. *Deszelfs voorname grond*; Christus stem in Zijn Woord.

De werkende oorzaak des geloofs

De Heilige Geest is de Werkmeester van het geloof. De Geest gelooft niet, maar doet geloven. De zielen van alle uitverkorenen zijn onmachtig om te geloven. Al de machten der duisternis versterken zich om de ziel te houden in de macht van het ongeloof. Wat spreekt gij van genade? zegt de ziel, het is de genade die ik gedurig tegenstaan en wanhopig heb veracht; waarom beweegt gij mij te geloven? Ach! ik kan niet! Het is zo, al wat gij zegt is de waarheid, kon ik slechts geloven; maar ik zie Christus niet, ik kan niet tot Hem komen. Ik zoek Hem in de middelen, maar daar verlaat Hij mij en ik ben jammerlijk van God verstoten.

De ziel heeft nu niet meer zoveel bedekselen voor haar zonden als te voren, en zij heeft wolken van tegenwerpingen tegen het geloof; derhalve grijpt de Heilige Geest de ziel der uitverkorenen aan en voert ze tot Christus; daarom wordt Hij genaamd de Geest des geloofs, 2 Kor. 4:13.

Hij doet dat door een almachtige en onwederstandelijke kracht. Daarom kon de Kananese vrouw, Matth. 15:22-28, van Christus niet afgetrokken worden, ofschoon Christus haar beval heen te gaan; maar zij maakte al de tegenwerpingen tegen haar, tot bewijsredenen voor haar, gelijk het geloof gewoonlijk doet onder dit werk des Geestes. De geweldenaars nemen het Koninkrijk der hemelen in, met geweld; de Geest legt hun een noodzakelijkheid op, en bewerkt hen onwederstandelijk; dit is er de oorzaak van.

Is dit niet een grote vertroosting voor allen die zichzelf geheel onmachtig gevoelen om te geloven? Gij oordeelt; de Heere zou mij wel vrede en verzoening, leven en genade geven, zo ik kon geloven! Och denk dat de Heere

op Zich heeft genomen, zowel om in de Zijnen te werken de voorwaarden van het Verbond als deszelfs goederen toebringen, Jer. 31:31-34. Christus kwam uit de schoot des Vaders, niet alleen om het leven te geven door Zijn dood, maar om al de Zijnen bekwaam te maken om door het geloof te eten en zich met Hem te verenigen, opdat zij nimmer zouden sterven, Joh. 6:50. En nu het werk in Christus' hand is gesteld is hetgeen u onmogelijk is, Hem mogelijk, ja licht. Hij kan u omhelzen, als u Hem los zoudt laten. Het is Zijn ambt het geloof te werken en barmhartigheid te bewijzen degenen, die niet alleen onder de zonde, maar ook onder het ongeloof besloten zijn. Rom. 11:32.

De reden waarom de Heere uw onmacht om te geloven doet gevoelen en dit gebrek in u laat blijven, is zeker niet om ons te doen zondigen en onszelf te helpen, maar opdat wij vervulling van ons gebrek zouden trachten te bekomen en volharden in te eisen en te zoeken. Meent gij, dat de Heere Zijn tijd om het geloof te werken, niet zal waarnemen, zo gij begeert dat Hij het door Zijn eigen hand moge schep en u tot Zich trekken? Die gelooft, zegt de apostel, zal niet beschaamd worden; waarom? want de Heere is rijk, zegt hij, over allen, die Hem aanroepen, Rom. 10:11, 12. Indien gij geen hart hebt, dat gesloten is om het te eisen, het hart van de Heere die macht heeft is niet gesloten voor u om het te werken.

O weest toch dankbaar zegt Shepard, dat de Heere dit werk begint en voleindigt. Hij heeft u zulk een uiterste noodzakelijkheid van Hem doen gevoelen en Zichzelf zo beminlijk voorgesteld, dat gij door Zijn liefde overwonnen uitriep, Heere! met genade hebt Gij mij overmocht en ik ben niet machtig langer wederstand te bieden. Ja wat nog wonderlijker is, toen Hij u getrokken had en gij van Hem waart afgeweken; toen gij uzelf en Hem weer had verloren, en wellicht misnoegen tegen Hem had opgevat, is Hij u voorgegaan naar Galilea, en heeft u bijeenverzameld, toen gij als water op de aarde waart uitgestort. Wat is hiervan de oorzaak, dan alleen dit, dat het werk des geloofs van Hem afhangt zowel om het te beginnen, als om het te voleindigen. Hij moet al Zijn verloren schapen inbrengen, en daarom heeft Hij een onwederstandelijke kracht van Zijn Geest over uw hart uitgezonden, die u gevangen achter Hem heenvoert.

Hoe zal ik weten dat mijn geloof geen vermetelheid is, maar werk van de Heilige Geest?

Begeert gij Christus ernstig, en zoudt gij de Heere geen rust willen geven, voordat Hij u rust geeft in Hem? Daar staat dan, die wil, neme van het water des levens, Openb. 22:17. Dorst gij naar Christus, lees Jes. 55:1, 2 en 3 en Joh. 7:37. Zo iemand dorst, die kome en drinke. Als Christus hun geloof zag, Matth. 9:1, 2, wat zeide Hij toen? Zoon zijt goedmoeds, uw zonden zijn u vergeven.

Het is een grote zonde in vele vromen, zegt Shepard, die wanneer zij dorsten, geloven en komen tot Christus, en alzo onder de belofte der genade zijn, evenwel nog denken; het is vermetelheid te geloven en bezit te nemen van die schatten, die in Christus zijn, verwachtende dat de Heere hen eerst gelovig zal maken en dan willen zij geloven, daar het geloof nu moest omhelzen en zich dronken maken in de volheid van Christus. Zal het voor stoutheid gerekend worden dat iemand zijn eigen brood eet, zijn eigen drank drinkt en zijn klederen aandoet? De belofte maakt Christus en al Zijn weldaden de uwe; derhalve is het geen stoutheid, dat gij u dezelfde toeëigent. Neem aan, dat gij uzelf niet in de belofte ingesloten vindt en geen andere reden ziet om te geloven dan dat gij des Heeren bevel en nodiging hebt om te geloven; gelooft gij in geweten en gehoorzaamheid, volgens dit bevel en Gods nodiging en smeking in het Evangelie omdat gij God niet durft te onteren, door Zijn genade te weigeren? Zo moet gij dan bekennen dat dit geen vermetelheid is, tenzij gehoorzaamheid vermetelheid is; ja de allerbeste gehoorzaamheid, welke is de gehoorzaamheid des geloofs, Joh. 6:40. Want wat was de grond, waarop die drie duizend, Hand. 2:38 en 41, geloofden? Petrus zegt bekeert u opdat gij vergeving der zonden moogt ontvangen; en wat volgt er? Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt. Ach! dat woord bekeert u, komt tot God en verandert, wat hun zulk een zoet woord en daarom namen zij het aan; dit was geen stoutheid, noch in Petrus, door hen tot bekering te vermanen, noch in hen, door den Heere op Zijn eerste woord aan te nemen gelijk de godvruchtige Beza zegt.

Indien bekering het geloof vergezelt, is het geen vermetelheid te geloven. Berouw over de zonde, meerder achtting voor Gods genade in Christus,

zodat niets uw hart meer breekt, dan de gedachte van Christus' onveranderlijke liefde tot zulk een booswicht, en deze liefde maakt dat gij Hem meerder en vuriger liefhebt, zult gij niet minder wensen, dat uw liefde mag toenemen, als gij uw zonden ziet aanwassen; de stroom van uw gedach-

ten leidt u dan daarheen, hoe gij voor Hem zult leven, Die voor u stierf. Dit was Maria's geloof die aan Christus voeten zat dezelfde met haar tranen nat makende, Hem veel liefhebbende, omdat haar veel vergeven was.

(wordt vervolgd)

Katwijk aan Zee, Ds. J. Veenendaal.

In gesprek met Comrie (7)

Als zovelen zorgeloos zijn omtrent de vereniging met Christus en anderen er wel over spreken maar op valse gronden hun vrede bouwen, kunt u ons dan de kenmerken aanwijzen waaraan wij onszelf zouden kunnen toetsen of het wel goed met ons is?

Als dat uw begeerte is moet u eens op het volgende letten. Onderzoekt uzelf in de tegenwoordigheid Gods of u ooit wezenlijk aan uw verloren staat bent ontdekt. Hebt u ooit duidelijk en klaar gezien dat u geen deel aan Christus had maar tot die tijd toe geleefd had buiten God en Christus, onder de toorn van God en de vloek van Zijn wet?

Als het Evangelie verkondigd wordt en Christus op het witte paard van dit Evangelie uittrekt, dan vallen Zijn pijlen soms als een regen in de gemeentevergadering. Deze wordt gewond, gene wordt benauwd, een ander roept: hoe zal het met mij gaan, enzovoort, maar het gaat niet diep genoeg!

Bij de een is het maar een morgenwolk, bij de ander een voorbijgaande zeeziekte, bij een derde een ziekte die ze zelf genezen kunnen en daarom blijven ze buiten.

Maar als God Zijn werk begint, ontbloeit Hij hun ziel tot de fundamenten toe. Hij doet hen zichzelf zien als afgescheiden van God. Dat maakt dat de gelovige het leven niet langer in eigen hand kan houden.

Daarom roept hij uit: het is buiten hoop. Het is buiten hoop. Als u dit ondervonden hebt, dan pleit dat voor u. Maar mist u dit, weet dan dat u tot nog toe buiten bent.

Onderzoekt uzelf ook hierin of u ooit de bitterheid van de zonden geproefd hebt en wel zodanig dat al de banden waarmee uw ziel aan de zonden en de begeerlijkheden verbonden was, gebroken zijn. Dan wordt immers uw genegenheid tot in de wortel van alle zonden afgetrokken. In plaats van naar de zonden te hunkeren, die te bedekken, te verontschuldigen of enigszins in uw ziel te laten wonen, zult u die haten. U kunt dan voor God

getuigen dat, hoewel ze in u zijn en u door zwakheid dikwijls daardoor overrompeld wordt, die zonden niet als vrienden in u zijn maar als vijanden. U hebt er een afkeer van, een aversie tegen, vanuit de grond van uw hart. U kunt zeggen dat niets u zo goed zou doen als dat ze zonder onderscheid met tak en wortel uitgeroeid zouden worden. Veel belijders ondervinden enige benauwdheid wegens hun zonden omdat ze hun ziel in beroering brengen en zulke zware straffen met zich meebrengen. Maar nooit hebben zij de bitterheid van de zonden als zonden geproefd. Daarom zal er altijd enige zonde zijn waarmee zij verenigd blijven. Als de benauwdheid weg is, gehoorzamen zij die weer. Let er toch op, u kunt niet beide dienen. U kunt niet tegelijk met Christus en de begeerte verenigd zijn.

Kunt u nog andere kenmerken noemen?

Zeker. U moet uzelf onderzoeken of u, nadat u overtuigd was van de noodzaak met Christus verenigd te worden, ook uw totale machteloosheid om u door het geloof te verenigen met Christus, bij ondervinding hebt gezien. Dan heeft u dat dikwijls doen roepen en worstelen bij de genade-troon om het geloof te ontvangen: een geloofssoog om Hem te zien, geloofsvoeten om op Zijn roepstem tot Hem te kunnen omhelzen. Wij beleven wonderlijke tijden. De mensen komen zo gauw tot de grootste zaken van het christendom, met zo weinig strijd en worsteling, dat ik moet zeggen: hoe hebt u het zo gauw gevonden? Hoe bent u zo plotseling tot Jezus en tot geloofsverzekering gekomen? Heeft het u menig gebed gekost? Hebt u uw machteloosheid leren kennen? Ik vrees voor velen van dit geslacht. Maar zij die bevindelijk aan hun machteloosheid zijn ontdekt, hebben niet te vrezen. Zij hebben het geloof tot vereniging met Christus niet kunnen oefenen totdat God het

hun gaf. Dus is uw geloof niet nagebootst. Het is Gods eigen maaksel.

Durven de ware gelovigen altijd vrijmoedig tot Jezus te gaan?

Zeker niet.

U moet uzelf eens nagaan wat het eigenlijk was dat u na al uw tobben vrijmoedigheid gaf om naar Jezus uit te gaan, om met Hem verenigd te worden. Want die twee personen zijn zo ongelijk. Enerzijds de Zoon van God, de God-mens, de Koning der koningen en anderzijds een schuldig, arm, melaats zondaar. Daarom is er zeker iets geweest dat u vrijmoedigheid gegeven heeft u met zo'n voornaam Persoon te verenigen. Wat is dat geweest? U zegt, ja dat is zo: Ik ging zo gebukt onder mijn zondenlast en had zo'n overtuigend en beschamend besef van mijn onwaardigheid, dat ik er niet over durfde te denken naar Jezus te gaan met mijn ellende, zoals de predikanten en de vromen mij aanraadden. Ik was bevreesd dat het overmoed zou zijn. Maar toch, toen ik verlegen en treurig was, zijn er enige Schriftwoorden in mijn hart gekomen. Zoals: Wendt u naar Mij toe en wordt behouden. En: al waren uw zonden als

scharlaken. Ik zal ze maken als sneeuw en witte wol. Daar die woorden smolt mijn hart. In die woorden werd vanzelf de Borg aan mijn ziel geopenbaard in Zijn gepastheid, algemoegzaamheid en bereidwilligheid. En dat voor mij, een van de meeste vloekwaardigen.

Ja, die woorden hadden zoveel kracht, dat ze mijn ziel zodanig overtuigden en trokken dat ik moest toestemmen. Ik moest uitroepen: Heere, nu bent U mij te sterk geworden. Nu ben ik overtuigd van Uw gewilligheid, waaraan ik zo dikwijls twijfelde. Wilt U zo een als ik ben, hebben? Hier ben ik dan. Ik geef mij aan U over voor tijd en eeuwigheid.

Bent u zo tot Christus gekomen? Vrees dan niet. De Meester riep u, voordat u kwam. En op die geloofsvereniging is dan ook wat gevolgd. Die met Christus verenigd worden, ontvangen iets. Hebt u iets ontvangen? Bent u eensgeestes met Hem? Is dezelfde gestalte enigszins in u gekomen die ook in Christus is? Zo ja, dan dient u dat tot kenmerk dat u met Hem verenigd bent en dat het goed met u is.

L.W. v.d. Meij.

1:20, waar Paulus zegt dat Gods "onzienlijke dingen", Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, van de schepping der wereld af, uit de scheppelen worden verstaan en doorzien.

Paulus zegt hier dus dat Gods eeuwige kracht en goddelijkheid vanaf de schepping van de wereld uit Zijn scheppingswerk met het verstand doorzien kunnen worden. Maar wat doen de mensen? Zij houden de waarheid in ongerechtigheid ten onder! Daar staat zelfs in Romeinen 1:21 dat de heidenen buiten Christus in zekere zin ook God kennen! Toch hebben zij Hem niet als God verheerlijkt of gedankt.

Dit "kennen" van God in Romeinen 1 slaat duidelijk niet op de ware kennis van God. Immers deze algemene kennis, als vrucht van de algemene openbaring, leidt niet tot verheerlijking van God als God. De algemene kennis Gods leidt niet tot Zijn erkenning en is daarom, bijbels gezien, geen zaligmakende kennis van God. Ondanks die algemene openbaring c.q. algemene Godskennis handhaaft de mens zich tegenover God. De waarheid Gods wordt bewust of onbewust verdrongen, zelfs vervangen door de leugen. Dan wordt het schepsel geëerd en gediend in plaats van de Schepper, volgens Romeinen 1:25. De heidenen vergoddelden de natuurmachten! Wanneer de mens zich zodoende afkeert van God, die Zich aan hem in Zijn scheppingswerk bekend maakt, is hij niet te verontschuldigen. Hij haalt door zijn zelfhandhaving tegenover God Zijn oordeel over zich. Want de toorn Gods openbaart zich van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen.

In Romeinen 2:14-16 zegt Paulus dat heidenen "van nature" doen wat de wet gebiedt. Het werk der wet is in hun hart geschreven (Hoewel ze de wet van Mozes en het Evangelie van Christus niet eens kennen!). Die heidenen hebben ook normen. Zij worden er innerlijk toe gedrongen om te doen wat de wet gebiedt. Heidenen hebben ook een geweten!

In Handelingen 17:27 beklemt toont Paulus in zijn rede tot de geleerde Grieken op de Aereopagus "dat God niet ver is van een ieder van ons". Dat besef had zich dus blijkbaar ook aan deze heidense Grieken opgedrongen. Aldus worden in het Nieuwe Testament de lijnen van het Oude Testament door getrokken. Vooral in de natuurpsalmen wordt Gods heerlijkheid in Zijn "algemene openba-

Apeldoornse Dogmatiek (7)

Algemene openbaring

De gereformeerde theologie van het verleden maakte onderscheid tussen algemene en bijzondere openbaring. Dat wil zeggen dat men er op bijbelse gronden vanuit ging dat er naast de heilsopenbaring van God in Christus (de bijzondere openbaring) ook nog een openbaring van God was in de schepping, de geschiedenis en het geweten (de algemene openbaring).

Zo vanzelfsprekend dit onderscheid voor de gereformeerde theologie altijd was, is het voor velen nu niet meer. De A.D. sluit aan bij H. Bavinck die bijbelse en theologische gronden aanwezig achtte voor het spreken van een "algemene openbaring". De schepping is dan de eerste openbaring Gods. Door de schepping heeft God Zich voor het eerst naar buiten toe geopenbaard. Op die schepping volgt dan de onderhouding en regering van alle dingen. Ook deze zijn openbaring.

De afkeer van Barth

Het was met name de Duitser Karl Barth die van "algemene openbaring" niet wilde spreken. De aversie van

Barth tegen het begrip algemene openbaring had te maken met zijn afkeer van wat men noemt de natuurlijke theologie. Een Godskennis buiten de Schrift om.

Barth erkent ten diepste maar een vorm van openbaring en dat is de openbaring van God in Jezus Christus. Volgens Barth is Hij, zoals Hij ons in de Heilige Schrift betuigt wordt, het ene Woord Gods, dat wij horen, dat wij in leven en sterven te vertrouwen en te gehoorzamen hebben. In zekere zin erkent Barth wel dat de schepping een taal kan spreken en God loven. Maar dat is dan de weerspiegeling van heerlijkheid van Christus, door een schepping die in Hem gegrond is. Alle dingen bestaan immers in en door Christus.

De A.D. meent dat op bijbelse gronden gesproken mag worden van algemene openbaring, en neemt daarom stelling tegen de (nu voor velen alweer achterhaalde) theologie van Barth. De sprekendste "bewijsplaatsen" van de algemene openbaring zijn Psalm 19:2, De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt het werk Zijner handen en Romeinen

ring", de schepping, bezongen! Psalm 19:2, De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt het werk Zijner handen. Die Psalmen zeggen ons dus dat God Zich openbaart in

Zijn werken. De aversie van Barth tegen de algemene openbaring snijdt bijbels gezien dus geen hout.

L.W. v.d. Meij.

Voor de jeugd

De Samaritaanse vrouw (16)

"De vrouw zeide tot Hem: Heere, ik zie, dat Gij een profeet zijt. Onze vaders hebben op deze berg aanbeden, en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden"

Joh. 4:19,20

Beste jongelui!

De Samaritaanse vrouw is door Jezus ontdekt. Zij had gezegd geen man te hebben. En Jezus toonde dat Hij wist op welke wijze zij samenleefde met de man, die haar man niet was. Het was een onbijbelse manier van samenwonen. Ontdekt worden valt niet mee. En toch is het nodig. Ook voor ons. Als dat gebeurt, gaan we zien wie we zijn. En dat is nodig om "Jezus" te leren kennen als de Zaligmaker van zondaren. Want daar is Hij voor gekomen, namelijk om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was.

Wie werkelijk ontdekt wordt, gaat zich schamen voor God en mensen. En is dat ons nu al overkomen? Want het kan wezen dat we onder een ontdekkende prediking zitten, en dat het allemaal langs ons heen gaat. Het is wel waar wat die dominee zegt. Maar geen mens weet het. We stellen ons gerust, en gaan verder op de ingeslagen weg. We zijn dan als rotsen in de regen. Het water valt met stromen er op neer, doch het dringt niet in de rotsen door. Het gaat er allemaal over heen. Van binnen blijft het droog. Het is ook mogelijk, dat we zelfs een ogenblik in ons geweten geraakt worden. De prediking heeft ons aangesproken. Doch het is slechts heel oppervlakkig. We zijn licht bewogen. Het kwaad wordt gaande kleiner, tot het tenslotte geen kwaad meer is. Na korte tijd is alles weer vergeten. Waar we wezen moesten, zijn we nimmer gekomen. Dat is bij de Heere Jezus. En wat we worden moesten, zijn we nimmer geweest, namelijk verbroken van hart en verslagen van geest. Dat is een gestalte die God behaagt, die hij niet veracht. Zo staat het in Gods woord, en daar moet een ieder zich aan toetsen.

Wanneer we vers 20 lezen, dan lijkt

het erop, dat de vrouw op een ander onderwerp wil overgaan. Daar zijn ook schriftverklaarders, die dat menen. Dat men deze mening heeft, is begrijpelijk. Want het komt heel veel voor, dat als men in de omgang met mensen, komt op een terrein waar men liever niet verkeert, men op een listige manier zoekt over te stappen op een ander onderwerp. Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk, wie zal het kennen? Het is mogelijk, dat als ik dit zo schrijf, dat een lezer denkt: Zulk een hart heb ik ook. Ik zoek altijd om de waarheid heen te draaien. Inmiddels blijf je in de leugen gevangen zitten.

Ik geloof echter niet, wat deze vrouw betreft, dat het bij haar zo geweest is. Zij heeft Jezus als een profeet gezien. Iemand die haar de waarheid had gezegd. En nu wil ze door Hem nader onderwezen worden. Dat is een goede zaak! Begeerte naar nader onderwijs. Hebben jullie dat ook? en dan niet alleen op natuurlijk gebied, maar ook, ja bovenal op geestelijk gebied. In de tijd waarin de vrouw leefde, was er op het terrein van het geestelijke leven veel verwarring. De vrouw, die achting had gekregen voor Hem, die haar bleek te kennen, Die haar doorzag, zou haar mogelijk nader kunnen onderwijzen. Vandaar haar antwoord, op het ontdekkende woord van Jezus. "Onze vaders hebben op deze berg aanbeden, en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden." Terwijl zij over "deze berg" spreekt, zal zij met de vinger hebben gewezen naar de berg Gerizim, aan de voet waarvan de Jacobsbron zich bevond. De berg Gerizim heeft bekendheid gekregen na de wegvoering van het 10 stammenrijk in ballingschap. In de plaatsen van de Joden waren er heidense volken komen wonen, terwijl er toch ook nog enkele Joden waren achtergebleven. Degenen die daar toen woonden werden geplaagd door leeuwen, die verschillende mensen doodden. Zij dachten dat dit een gevolg was van het feit dat men niet goed op de hoog-

te was, van de dienst van de God van Israël, en dat Deze nu vertoornd op hen was, waarom er een priester naar hen heen gestuurd werd, die hen nader moest onderwijzen. Je kunt dat allemaal lezen in 2 Kon. 17:24-41. We hebben daar al eerder op gewezen, toen het over het ontstaan van de Samaritanen ging. Ik ga dat daarom nu maar niet allemaal herhalen. Je kunt het het beste zelf nog eens nalezen. Het is heus wel de moeite waard. Mogelijk dat er bij het nalezen nog weer nieuwe gedachten voor je aandacht komen. Gods woord is en blijft onuitputtelijk.

Dit is jullie echter wel duidelijk: de Samaritaanse vrouw verkeerde op het terrein van het godsdienstige leven in de problemen. Hoe moet het nu eigenlijk? Wie heeft er nu gelijk. Wij, de Samaritanen, of jullie, die Joden zijn? Opgemerkt moet worden, dat zij met haar probleem bij het juiste Adres is, de Heere Jezus Christus. Wie is een Leraar gelijk Hij. Gelukkig als wij met onze problemen bij de Heere Jezus terecht mogen komen. Als je met je problemen naar mensen gaat, kom je meestal van het kantje in de sloot terecht. Je komt steeds meer in de problemen. Er zijn er tegenwoordig heel veel. Want er zijn nu geen twee soorten godsdiensten, doch er zijn er zo velen. En dan bedoel ik nog niet eens de buitenlandse godsdiensten, waar we het al eerder over hebben gehad. Ik blijf nu met mijn gedachten maar binnen de kring van wat we gewoon zijn te noemen: "De gereformeerde gezindte". Ook daar heerst een hopeloze verwarring. Er zijn plaatsen waar men wel 6 à 7, of nog meer gemeenschappen heeft, die zich allemaal gereformeerd noemen. En een ieder vecht voor zijn eigen "huisje". De één zegt: Je moet in deze kerk zijn. En de ander zegt: Je moet in die kerk zijn. En een derde zegt: Je moet dáár zijn, want daar word je tenminste nog de waarheid verteld. En ga zo maar door. Ik kan best begrijpen, dat een ieder die dit leest, de vraag van de Samaritaanse vrouw er in beluistert. Waar moeten we nu eigenlijk zijn, om de Heere te aanbidden? Want ik weet het niet meer.

De vraag op zichzelf is natuurlijk belangrijk genoeg om er over na te denken. Velen stellen die vraag niet eens meer. Het komt zelfs in hun gedachten niet op, om de Heere te aanbidden. Men gaat de plaatsen waar dit gebeurt, hoe dan ook, gewoon voorbij. Men zoekt zijn vermaak "in

des bozen tent". Ik schrijf deze laatste woorden maar tussen aanhalingstekens. Want zij komen uit een psalmvers. Jullie kennen mogelijk dat vers wel? En zo niet, dan wil ik het wel voor je opschrijven. Want de praktijk leert mij helaas, ik heb daar al meer op gewezen, dat men heel weinig psalmverzen kent. Ook op dat terrein heerst er al een grenzeloze verwarring. Vroeger kende men in de gereformeerde gezindte maar één berijming. Hoe verdeeld men ook was, men kon toch nog gezamenlijk een psalmvers zingen. Doch dat blijkt in veel gevallen helaas niet meer mogelijk. We hebben nu niet alleen verschillende vertalingen, waardoor al veel onenigheid is ontstaan, doch we hebben nu ook verschillende berijmingen. En om dan de verwarring nog niet groter te maken en de gemoederen nog meer te verhitten, zingt men helemaal maar niet meer. Een droeve toestand. Doch om op dat vers terug te komen, het luidt als volgt, Psalm 84:5:

*O God, Die ons ten schilde zijt,
En ons voor alle ramp bevrijdt,
Aanschouw toch Uw gezalfden Koning.
Eén dag is in Uw huis mij meer
Dan duizend, waar ik U ontbeer;
'k Waar liever in mijn Bondsgods woning
Een dorpelwachter, dan gewend
Aan d'ijd'le vreugd in 's bozen tent.*

"Des bozen tent". Daar wordt niets anders mee bedoeld, dan de plaatsen waar men God niet zoekt, dient, aanbidt. Men aanbidt daar de "Boze", dat is de duivel. Daar offert men geld en goed, ziel en lichaam aan op. Want een mens kan geen twee heren dienen. En dat probeert men zo graag. Jullie toch niet?! Jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Ralph Erskine, De grote bazuin van het eeuwig Evangelie, 107 blz., f 17,90, Uitgeverij Den Hertog B.V., Houten. Het keurig verzorgde boekje bevat drie preken. De eerste handelt over Jes. 27:13 en is een voorbereidingspreek voor de bediening van het sacrament van het Heilig Avondmaal. De tweede handelt over Ezech. 16:63 en was bestemd voor een vastendag. De derde handelt over Rom. 8:37 en is gehouden na een viering van het Heilig Avondmaal. Van harte aanbevolen.

AvH.

Verdrietig omdat wij hem moeten missen, maar niet zonder troost omdat de HEERE hem tot Zich heeft genomen in Heerlijkheid, delen wij u mee dat is overleden mijn lieve man, die voor ons bad en voor ons zorgde, en onze lieve papa, die ons als aan zijn hand tot Jezus wilde leiden

HARM EGBERT STERK

geboren 6 juni 1958 overleden 12 mei 1993

*HEERE! Voor U is al mijn begeerte,
en mijn zuchten is voor U niet verborgen.
Psalm 38:10*

Deze begeerte die zijn leven bepaalde is nu in volmaaktheid vervuld en zijn zuchten is overgegaan in eeuwig zingen voor Gods troon.

Het was zijn voortdurende bede dat het Woord, dat hij zeven jaar lang met overtuiging en bewogenheid bracht, veel vrucht zou dragen.

S. Sterk-Klomp
Gert-Wim
Harmen
Corline
Pieter

Bikkersweg 5
3752 WV Bunschoten

De begrafenis heeft plaatsgevonden op maandag 17 mei.

"Daarom zijn zij voor den troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op den troon zit, zal hen overschaduwten."

Openbaring 7:15.

Met diepe ontroering geeft de raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Bunschoten kennis van het heengaan van zijn geliefde herder en leraar

HARM EGBERT STERK

Dienaar van het Goddelijke Woord.

Hij mag nu naar de begeerte van zijn hart, zijn Koning in volmaaktheid dienen.

Moge zijn Woordbediening, en zijn getuigenis tijdens zijn ziekte nog rijke vrucht dragen in onze gemeente.

De HEERE sterke en trooste onze zuster Sterk, hun vier jonge kinderen, wederzijdse ouders en verdere familie.

*Namens de kerkeraad.
Ds. J. Westerink (praeses h.t.)
J.W. Overeem (scriba)*

Bunschoten, 12 mei 1993.

Met diepe ontroering heeft het bestuur van de Christelijke Gereformeerde Predikantenstudievereniging "Calvijn" kennis genomen van het ontslapen in de Heere van zijn trouw lid en gewaardeerde broeder

ds H.E. Sterk

in de leeftijd van bijna 35 jaar.

"Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben."

2 Tim. 4:7,8

De HEERE ontferme Zich over zijn vrouw en hun vier jonge kinderen met Zijn vertroostende genade.

namens het bestuur voornoemd,
ds A. Baars, voorzitter
ds H.H. Klomp, secretaris

Middelharnis/
Nunspeet, 12 mei 1993

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

Voor AL uw: boeken - bijbels - CD's kantoorartikelen

Uw adres:

BOEKHUIS het KOMPAS
SCHERPENZEEL

Dorpsstraat 164, 03497-4355

*Plaats uw familieberichten in
Bewaar het Pand*

BOEKENREGISTER

K R E T A

fl. 195.-

Het eenvoudige programma voor het invoeren van al uw boeken in de computer.

Trefzeker vindt u alles terug ook op titel, trefwoord of (Bijbel-) tekst

ARCHIPEL INFORMATICA bv

Programmatuur voor kerk, vereniging en pastorie
Plesmanstraat 64, Postbus 884

3900 AW Veenendaal, tel. 08385-11889

VRAAG VRIJBLIJVEND EEN INLICHTINGENFOLDER

D.V. zaterdag 5 juni zal er naar aanleiding van het 15-jarig bestaan van de evangelisatiepost in Gent weer een Bijbeldag gehouden worden. Iedereen die belangstelling heeft is daar hartelijk welkom.

Evangelist H. Bor is daar werkzaam namens de vijf Christelijke Gereformeerde Kerken, nl. Barendrecht, Dordrecht-C., Middelhamis, Sliedrecht-C. en Zaamslag, verenigd in de Stichting Evangelisatie Oost-Vlaanderen. Het kan mede een bemoediging zijn voor de fam. Bor wanneer velen van hun belangstelling blijken geven. De Bijbeldag, die als thema "Het gebed" heeft meegekregen, begint om 10.30 uur en wordt ca. 15.30 uur weer beëindigd.

Het middagdeel vangt aan om 14.00 uur. Het programma ziet er als volgt uit:

Morgenbijeekomsst:

Opening: evangelist H. Bor te Gent

Spreeker: Ds. A. van de Weerd over "Een leven zonder gebed" (De dagen van Noach)

Pauze

Middagbijeekomsst, aanvang 14.00 uur

Spreeker: Ds. A. Baars over "Een leven met gebed" (Abram bij het altaar)

Sluiting: Ds. M.C. Tanis over "De zegen op het gebed" (De vrucht op Daniëls gebed)

Er zal medewerking worden verleend door de zangverenigingen uit Sliedrecht-C. onder leiding van Everhard Zwart. De jeugdvereniging van Sliedrecht-C. zal een declamatorium verzorgen.

Plaats: Parochiaal Centrum Ten Berg, Halve Maanstraat 94, 0110 Gent-Sint-Amansberg (België).

Voor de kleine kinderen is er een kinderopas.

Een routebeschrijving is te vinden in het laatste nummer van het blad "De Evangelist".

Vanuit Nederland de E17 Antwerpen-Gent, afslag Gent Zeehavens, bij de Kennedylaan (Eurosilos) linksaf. Vlak voor de tunnel de afslag "Oostakker". Inmiddels is de route met de bordjes "Bijbeldag" verder aangegeven.

FINANCIËLE ADOPTIE

Miljoenen kinderen in de Derde Wereld leven dagelijks in een onbeschrijflijke nood. Eén pennestreek en u brengt verandering in een kinderleven. Voor f 37,50 of f 40,— per maand zorgt u voor voedsel, kleding, christelijk onderwijs en medische zorg.

Meld u aan als sponsor!

Postbus 560
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830-24288
Postbank 30.20.900
ABN-AMRO 50.98.11.566

**WOORD
& DAAD**

INDIA heeft het levend water van het Woord nodig!

Deze Indiase heeft water gehaald uit een put. Wij mogen hen de Bijbel aanbieden, de bron van het levend water.

**Hoeveel Bijbels
geeft u aan
India?
(4,50 per stuk)**

Postgiro van De
Bijbel in elk
Huis 50789 te
Maassluis.

STICHTING

"DE BIJBEL IN ELK HUIS"

Postbank giro 50789

Amrobank 44.30.64.415

Postbus 421

3140 AK Maassluis